

Prefață

1. Organizarea unei conferințe științifice este în sine, o provocare. Care începe cu alegerea tematicii ei. Ne-am propus întotdeauna să ne orientăm astfel încât să „atingem” prin tema propusă viața publică a României, problemele cu care aceasta se confruntă, frământările care nu-i dau pace, astfel încât „ să fim ancorați în realitate”, cum se spune.

Toate aceste preocupări sunt sensibil legate de misiunea organizatorului, în cazul de față Institutul de Științe Administrative „Paul Negulescu”, care anul acesta împlinește un centenar de viață. Ne-am dori să putem spune cu încredere că împlinește „primul lui centenar”, nădăjduind că tradiția pe care a creat-o va merge mai departe. Că vor exista urmași ai noștri care să facă acest lucru. Însă deși la ora când așternem aceste gânduri, avem oarecare motive să fim încrezători, este greu de anticipat ce ne rezervă viitorul. Vremurile sunt din ce în ce mai tumultuoase. Lumea se schimbă și, odată cu ea, și oamenii. Inclusiv cei care profesază pe terenul dreptului, în general și al dreptului public, în particular.

2. Dreptul public exprimă întotdeauna raportul dintre autoritate și responsabilitate, dintre stat și cetățean. Într-un context marcat de schimbări accelerate – sociale, politice, tehnologice – regândirea funcțiilor și limitelor dreptului public devine nu doar oportună, ci esențială. De aceea, o discuție despre „*impactul dreptului public asupra guvernării și administrării țării: provocări, realizări, așteptări*” reflectă această exigență: nevoia de a înțelege și de a evalua în ce măsură dreptul public mai reușește astăzi să garanteze echilibrul instituțional, buna administrare, protecția drepturilor fundamentale și, mai ales, consolidarea încrederii cetățenilor în stat.

Aici am atins un punct sensibil. Încrederea oamenilor în stat, în autorități, respectul față de acestea sunt din ce în ce mai fragile. Iar acest lucru se datorează, în mare parte, modului în care țara a fost guvernată și administrată în ultimii 35 de ani. În care s-a realizat un lucru „maiestuos” am putea spune, pentru istorie. S-a demolat un regim de tip totalitar, dictatorial și s-au pus bazele unui stat de drept. Declarat ca atare de Constituție. A cărui edificare este însă un drum anevoios, la realizarea căruia trebuie să contribuie și dreptul public.

Aceasta deoarece guvernarea democratică presupune reguli clare, instituții stabile și un cadru juridic capabil să protejeze atât autoritatea legitimă a statului, cât și drepturile individuale. În același timp, administrația publică modernă este chemată să fie eficientă, deschisă și orientată către cetățean. Iar între aceste cerințe – de multe ori tensionate – dreptul public trebuie să funcționeze ca un catalizator, dar și ca un filtru critic: el trebuie să structureze acțiunea instituțională fără a inhiba inițiativa, să protejeze valorile constituționale fără a bloca adaptarea la realitățile contemporane.

3. Abordarea unui asemenea subiect nu trebuie să fie una abstractă sau strict academică, ci să reflecte o problemă vie, cu profunde implicații practice. Cât de capabilă este administrația publică actuală să treacă de la epoca „perceptorului” și a „creionului chimic” la calculator? Cum se aplică principiile dreptului public și ale bunei guvernări în era digitalizării accelerate? Ce înseamnă transparență administrativă în contextul utilizării inteligenței artificiale? Cum asigurăm legitimitatea normativă într-un peisaj politic instabil? Ce reforme sunt posibile – și necesare – pentru a reda sensul interesului public într-un stat modern?

Astfel de întrebări se află în centrul reflecției pe care o provoacă tema propusă de noi, deschizând un dialog esențial pentru dreptul public contemporan. Este dreptul public suficient de flexibil pentru a răspunde provocărilor contemporane, dar și deopotrivă ferm în apărarea

valorilor democratice? Și, mai ales, în ce măsură cei care guvernează și administrează o țară sunt pregătiți și deschiși să se raporteze, în și prin ceea ce fac, la percepțiile dreptului public. La lege, începând cu cea fundamentală. Pentru că noi considerăm că în construcția unui stat, mai ales când ea are loc pe temelia unui fost regim de tip totalitar, nu trebuie implicați numai oamenii politici. Procesul nu poate fi asumat integral de politicieni, este necesar ca oamenii de știință, „valorile” pe care le clamează cu toții, să fie angrenate în acest anevoios proces.

4. Pe acest fundal, în perioada 23-24 mai 2025, la Sibiu, s-a desfășurat Sesiunea anuală de comunicări științifice a Institutului de Științe Administrative „Paul Negulescu”, eveniment în cadrul căruia organizatorii au propus o dezbatere în jurul impactului dreptului public și al autorității publice. S-au întâlnit cercetători, cadre universitare, doctoranzi și profesioniști ai dreptului din întreaga țară, dar și din Republica Moldova, într-un cadru de dialog deschis și riguros.

Dezbaterile științifice s-au structurat în jurul unor teme de actualitate: de la eficiența administrativă și reforma reglementărilor, până la digitalizarea administrației, drepturile fundamentale și provocările guvernării democratice într-un stat de drept, iar volumul de față reunește lucrările prezentate în cadrul acestui eveniment organizat în parteneriat cu Institutul de Drept Public și Științe Administrative al României, Institutul de Științe Administrative din Republica Moldova, Facultatea de Drept din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu și Academia Oamenilor de Știință din România.

5. Mai mult, această ediție a fost una aniversară: a marcat 100 de ani de la înființarea Institutului, în 1925, din inițiativa profesorului **Paul Negulescu** – personalitate marcantă a dreptului public și științelor administrative din perioada interbelică, iar actuala formulă reiterează nevoia continuității unei tradiții academice care, în ciuda întreruperii brutale în 1948, a fost reluată în 1995, la Sibiu, dintr-un profund respect pentru valorile dreptului public și ale bunei guvernări.

În acest spirit, activitatea Institutului s-a bucurat, începând cu reînființarea sa, de o constantă recunoaștere națională și internațională, fiind o veritabilă punte între generații de cercetători, profesori, practicieni ai dreptului și decidenți instituționali.

6. Lucrările incluse în acest volum reflectă tematicile și subtematicile dezbătute în plen și în cele două secțiuni: **„Viziuni doctrinare privind impactul dreptului public asupra guvernării și administrării țării”** și **„Impactul dreptului public asupra guvernării și administrării țării reflectat în doctrină și jurisprudență”**. Această structurare a permis abordarea echilibrată a temei dintr-o perspectivă analitică, dar și aplicativă, ținând cont de evoluțiile recente în plan legislativ, administrativ și judiciar.

Reunind opinii doctrinare, analize jurisprudențiale și propuneri de politică legislativă, volumul oferă o **radiografie autentică a stării actuale a dreptului public în România și Republica Moldova**, într-un context european și transnațional. Lucrările confirmă faptul că dreptul public nu este o disciplină rigidă, ci una în continuă transformare, chemată să se adapteze noilor realități – fie ele tehnologice, geopolitice sau sociale – păstrând însă busola valorilor democratice, a statului de drept și a interesului public.

7. Unul dintre aspectele definatorii ale acestei ediții – și implicit ale volumului de față – este **dimensiunea națională a participării academice**. Autori din toate centrele universitare majore ale țării – Cluj-Napoca, București, Iași, Craiova, Timișoara, Constanța, Sibiu, Oradea, Brașov, Alba Iulia, Târgoviște și altele – au fost prezenți, confirmând caracterul deschis și pluralist al dezbaterii academice promovate de Institutul de Științe Administrative „Paul Negulescu”. Această diversitate este nu doar geografică, ci și metodologică și tematică, reflectând

varietatea școlilor de gândire și preocupărilor științifice din domeniul dreptului public și al științelor administrative.

Totodată, **parteneriatele instituționale** consolidate în jurul acestei ediții – cu **Institutul de Drept Public și Științe Administrative al României, Institutul de Științe Administrative din Republica Moldova, Facultatea de Drept a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu și Academia Oamenilor de Știință din România** – oferă o garanție suplimentară a rigorii științifice și a ancorării în realitățile contemporane ale guvernării.

Ne bucurăm că această reuniune științifică își păstrează caracterul recurent și că orașul **Sibiu** – cu rafinamentul său arhitectural, spiritul său cultural și deschiderea sa academică – rămâne o gazdă constantă și generoasă. Nu este întâmplătoare această alegere: în Sibiu s-a reînființat Institutul, în 1995, și tot aici se resimte o conexiune vie între trecutul academic și provocările prezentului.

8. Propunem deci, această publicație – într-un număr special al RDP, copilul frumos al Institutului, nu doar ca o reflectare a unei sesiuni științifice reușite, ci ca un **spațiu de reflecție, de dialog și de orientare pentru viitor**. Pentru că noi apreciem că toate contribuțiile incluse în volum constituie, în felul lor, o resursă valoroasă pentru cercetători, practicieni, decidenți instituționali și studenți deopotrivă, oferind nu doar o privire critică asupra prezentului, ci și repere pentru reforma viitoare a administrației publice și a reglementărilor de drept public. Mai mult, sperăm din tot sufletul ca temele abordate să inspire, să ridice întrebări și, mai ales, să contribuie la consolidarea unei guvernări transparente, eficiente și echitabile.

Iar faptul că această sesiune s-a desfășurat la un secol de la înființarea Institutului de Științe Administrative „Paul Negulescu” este mai mult decât un simbol: este dovada că vocația academică a acestuia rămâne vie și activă, capabilă să coaguleze idei, să genereze dezbateri și să ofere răspunsuri pertinente în fața provocărilor societății contemporane.

9. Fără a avea pretenția de a epuiza o temă atât de amplă, volumul propune o serie de perspective critice și constructive, utile atât pentru mediul academic, cât și pentru practicieni, decidenți instituționali și studenți. Dincolo de conținutul științific, acest volum este expresia unei comunități academice angajate, care crede în valoarea dialogului, a rigorii și a responsabilității intelectuale.

Ne-am angajat să ducem mai departe tradiția reflecției și cercetării în domeniul dreptului public. Ne propunem să gândim, să cercetăm, să muncim împreună, pentru a contribui la dezvoltarea științei dreptului public și a doctrinei sale. Într-o epocă în care schimbarea este rapidă, iar certitudinile sunt adesea provizorii, credem cu tărie că efortul colectiv al celor care slujesc dreptul rămâne un sprijin solid pentru viitorul unei guvernări democratice, transparente și echitabile. Problema este că, așa cum am mai spus, este vorba despre o relație bilaterală sau sinalagmatică, astfel cum se spune în drept și este necesar ca ambele părți ale ei să și-o asume. În ceea ce ne privește, nu vom înceta niciodată să gândim și să acționăm astfel. Și să transmitem viziunea noastră către generațiile pe care le formăm. Sperând că o vor duce și ele mai departe.

Editori coordonatori
Prof. univ. dr. Verginia VEDINAȘ
Conf. univ. dr. Flavia Lucia GHENCEA

RAPORT GENERAL

Sesiunea de comunicări științifice a Institutului de Științe Administrative „Paul Negulescu” cu tema „Impactul dreptului public asupra guvernării și administrării țării: provocări, realizări, așteptări”, Sibiu, 23-24 mai 2025

În 23-24 mai 2025 s-a desfășurat la Sibiu Sesiunea anuală de comunicări științifice cu tema „*Impactul dreptului public asupra guvernării și administrării țării: provocări, realizări, așteptări*”, organizată de Institutul de Științe Administrative „Paul Negulescu”, împreună cu Institutul de Drept Public și Științe Administrative al României și Institutul de Științe Administrative din Republica Moldova, Universitatea Lucian Blaga din Sibiu-Facultatea de Drept și Academia Oamenilor de Știință din România, în parteneriat cu Editura Universul Juridic.

Sesiunea de comunicări științifice s-a desfășurat în plen și pe cele două secțiuni, intitulate: „*Viziuni doctrinare privind impactul dreptului public asupra guvernării și administrării țării*” și „*Impactul dreptului public asupra guvernării și administrării țării reflectat în doctrină și jurisprudență*”.

În plen, deschiderea lucrărilor Secțiunii de comunicări științifice s-a realizat de d-na profesor univ. dr. **Verginia Vedinaș**, președinte al Institutului de Științe Administrative „Paul Negulescu”. Domnia Sa a adresat un cuvânt de bun venit participanților, evocând importanța acestei ediții a sesiunii științifice, care se desfășoară la 100 de ani de la înființarea Institutului din inițiativa profesorului Paul Negulescu. Prestigioasa activitate științifică a Institutului este recunoscută încă din perioada interbelică prin conferirea în anul 1928, prin lege, a statutului de „stabiliment de utilitate publică”, respectiv prin editarea publicației „Revista de drept public” începând cu anul 1926. Desființat abuziv de regimul comunist în anul 1948, **reînființarea Institutului în anul 1995, la Sibiu și continuarea activității științifice a acestuia, semnifică respectul pentru principiile și valorile tradiționale ale dreptului public și științelor administrative, respectiv pentru profesorii care au format generații de cercetători.**

Este evocată personalitatea doamnei profesor univ. dr. **Rodica Narcisa Petrescu**, în cadrul acestei ediții a Sesiunii științifice Institutul oferindu-i-se o **diplomă omagială**. Doamna profesor Verginia Vedinaș a continuat prin a prezenta lucrarea cu tema „*Rolul dreptului public în exercitarea competenței Parlamentului, între negare și blamare*”, evocând anumite derapaje de la principiile dreptului public, precum: inversarea rolului constituțional al Parlamentului și Guvernului, concretizată în „legiferarea” excesivă prin ordonanțe de urgență; reglementarea prin „derogări”, cu nerespectarea normelor de tehnică legislativă; insuficienta preocupare a Parlamentului de a îndeplini obligația de sistematizare, unificare și coordonare a legislației, expres prevăzută de Legea nr. 24/2000. Totodată, domnia sa a mulțumit participanților pentru implicarea în acest eveniment științific și a adresat mulțumiri Universității Lucian Blaga din Sibiu și Institutului de Științe Administrative al Republicii Moldova, precum și Academiei Oamenilor de Știință din România, parteneri ai Sesiunii științifice cu reprezentanți participanți și la această a 27-a ediție.

În plenul sesiunii științifice a luat cuvântul dl. conf. univ. dr. habil. **Sebastian Spinei**, decanul Facultății de Drept din cadrul Universității Lucian Blaga din Sibiu, care a urat succes debaterilor sesiunii științifice, exprimându-și onoarea de a participa și la această ediție, cu atât mai mult cu cât se desfășoară la **100 de ani de la înființarea Institutului**. Domnul decan a adăugat că instituția de învățământ superior pe care o reprezintă susține în continuare activitatea Institutului de Științe Administrative „Paul Negulescu”.

În prezentarea lucrării „*Interferența dreptului administrativ cu reglementările Uniunii Europene în materia securității cibernetice*”, autoarea, prof. univ. dr. habil. **Emilia Lucia Cătană** (care a avut și calitatea de raportor general al Sesiunii științifice, respectiv raportor al Secțiunii I) a subliniat că alegerea acestei teme s-a fundamentat pe tema generală a ediției din acest an, având în vedere că, în contextul dezvoltării tehnologiilor informaționale – care aduce schimbări semnificative în viața socială, dreptul, în general, și dreptul public, în particular, are obligația de a se adapta acestor schimbări. În acest context, studiul analizează provocările pe care dezvoltarea noilor tehnologii – în mod particular în materia securității cibernetice care constituie o preocupare majoră a statelor – le aduce pe **trei mari paliere ale dreptului administrativ**, la nivelul UE: reglementarea capacității instituționale în materie de securitate cibernetică (autorități și instituții publice responsabile), reglementarea procedurii administrative de luare a deciziilor în această materie, respectiv căile de atac administrative și judiciare.

Conf. univ. dr. **Dan Constantin Măță** a prezentat lucrarea cu tema „*Impactul reglementării principiului satisfacerii interesului public. Scurte considerații de doctrină și jurisprudență*”, în cadrul căreia a analizat **supremația interesului public asupra interesului privat**, așa cum rezultă din doctrină și jurisprudență, prin raportare la prevederile legale în materie. Au fost avute în vedere în special dispozițiile art. 10 teza I C. adm. potrivit cărora autoritățile și instituțiile administrației publice, precum și personalul din cadrul acestora au obligația de a urmări satisfacerea interesului public înaintea celui individual sau de grup, prevederi legale pe care le-a analizat prin raportare la art. 8 din Legea nr. 554/2004.

În lucrarea „*Imperativul unor modificări legislative în materia penalităților aplicabile instituțiilor publice*” autorul prof. univ. dr. **Ioan Sabău-Pop** a analizat probleme în aplicarea art. 903-906 C. pr. civ., în ipoteza particulară a restituirii proprietăților preluate în regimul comunist, în mod abuziv. A subliniat autorul că, în multe cazuri, autoritățile publice locale nu au imobile disponibile, fiind obligate să plătească despăgubiri, ceea ce a dus la acumularea unor datorii importante și penalități financiare a căror obligație de plată nu a fost prevăzută în bugetele unităților administrativ-teritoriale. De asemenea, mulți dintre foștii proprietari sau moștenitorii acestora cer despăgubiri disproporționat de mari față de valoarea reală a imobilelor. Măsurile de restituire, stabilire prin acte administrative sau, mai ales, prin hotărâri judecătorești, au fost adoptate în virtutea inerției și fără o cunoaștere a situației reale din teren. Mai mult de atât, au fost emise titluri de proprietate, respectiv pronunțate hotărâri judecătorești pentru aceleași bunuri la mai mulți proprietari succesivi. Cu alte cuvinte, sunt stabilite „restituiți” la mai multe persoane, care privesc aceeași suprafață identică sau același imobil-construcție, situație care conduce la imposibilitatea de punere în aplicare a titlurilor executorii. În acest context, avalanșa de acțiuni judiciare prin care se solicită unităților administrativ-teritoriale să plătească penalități pentru neducerea la îndeplinire a obligațiilor stabilite prin titlul executoriu devine un fenomen îngrijorător. Aceste considerente determină autorul să solicite, **de lege ferenda**, *modificarea art. 509 alin. (1) C. pr. civ. în sensul de a se introduce după pct. 11 al alin. (1) un nou pct. 12, cu următorul conținut: „12. cazul de revizuire și termenul prevăzut de art. 906¹, sens în care se modifică corespunzător și art. 511”.*

Dezbaterile în plen au continuat cu lucrarea prezentată de d-na conf. univ. dr. **Cristina Oneț**, cu tema „*De la digitalizare la AI în administrarea creanțelor fiscale*”, studiul punând în discuție anumite aspecte ale procedurii fiscale în care intervine digitalizarea, precum: înregistrarea fiscală și evidența contribuabililor; registrul contribuabililor; emiterea titlurilor de creanță în materie fiscală – declarația fiscală și decizia de impunere – acte administrative emise în format electronic; inspecția fiscală. Autoarea a analizat critic exemple de **sisteme electronice în sistemul fiscal care sunt integrate între ele dar nu sunt integrate în exterior** (Spațiul Virtual Electronic, Sistemul e-Factura), chestiune ce consideră autoarea că se impune a fi remediată.

În cadrul celor două secțiuni ale Sesiunii de comunicări științifice au fost propuse teme de analiză critică a cadrului juridic și instituțional privitor la temele abordate, propuneri de *lege ferenda* și analiza unor exemple jurisprudențiale. **Dezbaterile pe secțiuni au avut ca moderatori pe d-na profesor univ. dr. Verginia Vedinaș, d-na prof. univ. dr. Emilia Lucia Cătană (care a fost și raportor al Secțiunii I), respectiv pe d-na lect. univ. dr. Elisabeta-Mariana Boțian (care a fost și raportor al Secțiunii II).**

La dezbaterile Secțiunii I s-au înscris cu lucrări 27 de participanți, din care au fost prezenți și au susținut comunicări științifice 12 participanți (alte 2 lucrări înscrise la această secțiune fiind prezentate în plen) și anume: Marius Andreescu, Viorel-Marian Badea, Cristian Bitea, Sergiu Bodlev, Lacrima-Rodica Boilă, Vera Ciochină, Lucia-Flavia Ghencea, Constantin Iordache, Cerasela-Maria Măciucă, Laurențiu Șoneriu, Andreea Boar și Flavius Alexandru Boar.

Cu ocazia prezentării lucrărilor, cei 12 autori s-au referit în principal la aspectele pe care le prezentăm în cele ce urmează.

În lucrarea „*Dreptul la o bună guvernare. Aspecte ale doctrinei și jurisprudenței constituționale*” dl. conf. univ. dr. **Marius Andreescu** a analizat sintagma de „bună guvernare”, subliniind că are conotații atât etice cât și juridice. Domnia Sa a subliniat că fundamentele legale ale bunei guvernări în dreptul Uniunii Europene sunt: Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene, Carta Albă a Guvernării Europene adoptată de Comisia Europeană și Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, care analizează această sintagmă în contextul dreptului la o bună administrare. La nivel național, autorul a reliefat jurisprudența Curții Constituționale, cu evidențierea principiului supremației Constituției care, în contextul dreptului la o bună guvernare, include **legitimitatea**.

Dl. dr. **Viorel-Marian Badea** a prezentat lucrarea cu tema „*Considerații cu privire la O.U.G. nr. 17/2025 adoptată de Guvernul României în contradicție cu principiile administrației publice și ignorarea supremației Constituției*”, prin care a realizat o **analiză critică a prevederilor O.U.G. nr. 17/2025** de modificare și completare a Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, precum și O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români. În opinia autorului, sub pretextul informatizării administrației publice în materie de stare civilă în sensul operaționalizării Sistemului informatic integrat pentru emiterea actelor de stare civilă – SIIEASC, prin această ordonanță de urgență s-a instituit competența de ofițer de stare civilă a reprezentanților Ministerului Afacerilor Interne – Direcția Generală pentru Evidența Persoanelor din cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Potrivit opiniei autorului, aceste prevederi ale O.U.G. nr. 17/2025 încalcă dispozițiile art. 155 alin. (2) lit. a) C. adm., potrivit cărora primarul îndeplinește funcția de ofițer de stare civilă și asigură funcționarea serviciului public local de profil, atribuție pe care o exercită ca reprezentant al statului în unitatea administrativ-teritorială, conform art. 156 C. adm. Autorul analizează critic în special acele dispoziții ale O.U.G. nr. 17/2025 potrivit cărora reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne emit acte de naștere și acte de deces, or aceste acte se emit la locul nașterii respectiv la locul decesului. D-na prof. univ. dr. Verginia Vedinaș a intervenit prin a susține că proiectul de lege pentru aprobarea O.U.G. nr. 17/2025 a fost supus dezbaterii în Parlament și au fost sesizate mai multe amendamente, legea de aprobare nefiind încă adoptată la data Sesiunii științifice.

În lucrarea cu tema „*Formal-organic în procesul decizional normativ*”, prezentată de dl. dr. **Cristian Bitea**, autorul susține că a avut în vedere organele implicate în procesul decizional normativ - la nivel primar și derivat. A subliniat în special organele care își aduc contribuția în procesul decizional legislativ în procedura de avizare, cu privire specială asupra **avizării/acceptării tacite**.

Dl. lector univ. dr. **Sergiu Bodlev** a prezentat lucrarea cu tema „*Constatarea personală a faptei contravenționale de către agentul constator: între eficiența sancționării și exigențele*

procesului echitabil în Codul contravențional al Republicii Moldova”, în cadrul căreia a analizat un caz particular al procedurii contravenționale în legislația din Republica Moldova și anume **procedura simplificată de constatare și sancționare a contravenției**, reglementată de Codul contravențional.

În lucrarea prezentată de d-na conf. univ. dr. Lacrima-Rodica Boilă, autoarea și-a propus ca, pornind de la analiza unei soluții jurisprudențiale, să pledeze pentru recunoașterea naturii patrimoniale a răspunderii delictuale fiscale, fiind o ipoteză de răspundere specială, atipică, care îmbină în mod armonios principiile fundamentale ale răspunderii civile extracontractuale, susținută de autori civilişti, cu rigoarea concepției administrativiste, devenită majoritară în doctrina juridică.

În lucrarea cu tema *„Transparență și responsabilitate în monitorizarea și evaluarea performanțelor întreprinderilor publice”*, prezentată de d-na drd. **Vera Ciocină**, autoarea a evidențiat rolul fundamental al întreprinderilor publice în furnizarea de servicii esențiale cetățenilor și în susținerea dezvoltării economice. Monitorizarea și evaluarea performanței întreprinderilor publice sunt procese critice care asigură nu doar eficiența economică, ci și responsabilitatea față de cetățeni. Prin intermediul acestei prezentări autoarea a subliniat **rolul autorității responsabile – Agenția pentru Monitorizarea și Evaluarea Performanțelor Întreprinderilor Publice (AMEPIP)**, obiectivele și provocările întâlnite în activitatea AMEPIP, precum și importanța transparenței și a responsabilității în monitorizarea și evaluarea performanței întreprinderilor publice.

Lucrarea cu tema *„Viceprimarul fără atribuții: o demnitate publică suspendată între lege și tăcere”*, a d-nei conf. univ. dr. **Lucia-Flavia Ghencea** a avut ca premisă o întrebare pe care o apreciază a fi simplă, dar profundă: *Poate exista o funcție publică – legitimă și remunerată – care să fie complet lipsită de conținut funcțional?* În opinia autoarea, răspunsul la această întrebare este afirmativ, argumentând acest răspuns cu analiza funcției de **viceprimar**, pe care o apreciază, în actualul cadru legal, drept o demnitate publică aflată într-o zonă „gri” a responsabilității, între legitimitatea electorală și lipsa funcționalității. După analiza cadrului legal și prezentarea unor situații concrete din administrația publică (Constanța, București, Iași), autoarea consideră că **viceprimarul nu trebuie să fie un simplu înlocuitor de primar, nici doar un decor instituțional**. Este o funcție aleasă, plătită din bani publici, care trebuie să însemne implicare. Însă, din păcate, actualul cadru legal permite existența unei asemenea funcții fără activitate. Acest lucru contravine principiilor bune guvernări. În acest context, consideră autoarea că **reforma este absolut necesară**, studiul care urmează a fi publicat cuprinzând o serie de propuneri *de lege ferenda*, pentru a reda acestei demnități publice funcționalitatea și încrederea cetățenilor.

În lucrarea *„Sistemul juridico-administrativ destinat pentru protejarea mediului natural”* dl. prof. univ. dr. **Constantin Iordache** a prezentat contextul reglementării protecției juridice a mediului natural, reprezentat de amenințările la adresa securității umane, pericolelor generate de războaie și a manifestărilor dezastrelor naturale. Intervențiile de asistență în domeniul protecției mediului natural sunt determinate de incidența tot mai mare, pe fondul schimbărilor climatice, a catastrofelor naturale, de amploarea transfrontalieră a unor dezastre tehnologice, de imperativul protejării mediului înconjurător. Apreciază autorul că este importantă analizarea instituțiilor și a instrumentelor juridico-administrative ale ONU și ale UE pentru realizarea activităților de protecție civilă în spațiul euroatlantic, dezastrele ecologice generând exodul unor mase mari de refugiați ecologici, persoane care emigrează peste frontierele naționale. Cele mai importante operații sub egida ONU sunt următoarele: operații umanitare civile; operații geofizice; operații de protecție a populației, a infrastructurilor și a bunurilor civile în caz de calamități și dezastre; operații antiepidemice. Un aspect important subliniat de autor a avut în vedere **răspunderea juridică a statelor ca formă a răspunderii internaționale**

de natură administrativă, în timp ce pentru persoanele fizice se aplică dreptul internațional privat, cu aplicarea elementelor de extraneitate. Autorul a evidențiat și rolul Curții Internaționale de Justiție care a clasificat faptele grave la adresa mediului natural în crime și delicta internaționale. Totodată, Comisia de Drept Internațional – ONU a definit „crima internațională” ca fiind nerespectarea de către un stat a unor norme internaționale importante pentru protecția mediului natural, a unor valori de patrimoniu ecologic, cultural și spiritual, a unor interese vitale ale comunității internaționale, fapta reprezentând o crimă împotriva umanității.

Dl. Lect. univ. dr. **Olimpiu-Laurențiu Șoneriu** a prezentat lucrarea „*Perspective privind utilizarea identității digitale europene în scopul accesării serviciilor publice digitale naționale și transfrontaliere*”, premisa analizei acestei teme fiind **transformarea digitală ca fenomen social**. Autorul a analizat critic **reglementări importante în materie**, adoptate atât la nivelul UE «Regulamentul (UE) 2024/1183 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 în ceea ce privește instituirea cadrului european pentru identitatea digitală», cât și la nivel național (Legea nr. 242/2022 privind schimbul de date între sisteme informatice și crearea Platformei naționale de interoperabilitate, Legea nr. 214/2024 privind utilizarea semnăturii electronice, a mărcii temporale și prestarea serviciilor de încredere bazate pe acestea). A semnalat autorul **numărul insuficient de specialiști IT în sistemul administrației publice din România**, inclusiv în cadrul autorităților publice centrale cu competențe în digitalizare, chestiune ce consideră că se impune a fi remediată,

Autorii drd. **Andreea Boar** și asistent univ. dr. **Flavius Alexandru Boar** au prezentat lucrarea «*Deciziile CCR în privința legilor „individuale” – Garanții ale statului de drept?*», care, potrivit autorilor, se dorește o pledoarie în favoarea unei **relative schimbări de abordare din partea CCR asupra legilor așa-zis „individuale”**, mai cu seamă în privința *motivării pe care se întemeiază soluția neconstituționalității lor*. De altfel, pare să existe o tendință în această direcție la nivelul deciziilor sale mai recente. În esență, se dovedește criticabilă *nu atât ipoteza în care legea este „individuală” prin obiectul său, cât cea în care scopul actului nu răspunde interesului general, fie că este adoptat „cu dedicație”, fie că este menit să periclitaze specific anumite persoane*. Astfel înțeleasă, **ideea neconstituționalității legilor „individuale” poate fi realmente o garanție a statului de drept** – similară controlului pe motivul unei *„deturnări de putere” din partea Parlamentului*, în care de câteva decenii este așteptat să se lanseze și *Consiliul Constituțional din Franța*.

În cadrul **Secțiunii a II-a**, s-au înscris cu lucrări, 17 participanți, iar dintre aceștia au fost prezenți și au susținut comunicări științifice 10 participanți și anume: Valentin Stelian Bădescu, Ana-Maria Călina Bălțătescu, Elisabeta-Mariana Boțian, Bogdan Ionuț Cozgarea, Paraschiva Nina Gogescu, Iacob Cătălin Marcu, Adriana Iulia Onica, Ioana Păcurariu, Mirela Monica Perjaru și Bianca Aron (Plăcintă).

Dl. dr. **Valentin Stelian Bădescu**, în lucrarea „*Unele considerații despre perspectivele spațiului juridic și judiciar românesc în condițiile apartenenței României la structurile euro-atlantice*”, a analizat noțiunea de „drept ilegal”, căruia i se recunosc valențe criminogene, în condițiile în care el distruge, în loc să protejeze ființa umană. Cunoscut ca drept neconstituțional, acest tip de drept este în realitate considerat drept ilegal. Unii specialiști din SUA s-au întrebat chiar dacă societatea umană mai are sau nu nevoie de drept în ziua de astăzi și au propus, ca soluție, nerespectarea normelor de drept și desființarea instituțiilor care se ocupă cu aplicarea sa, acceptând implicit rezultatul acestei atitudini, starea de anarhie.

D-na drd. **Ana-Maria Călina Bălțătescu** în lucrarea sa „*Transparența administrativă și răspunderea autorităților publice: impactul dreptului administrativ în guvernare*” a analizat influența pe care o are dreptul public asupra mecanismului de guvernare și cum ar putea fi consolidat rolul dreptului public în societate, în condițiile în care administrația publică este

una dintre cele mai vii expresii ale dreptului public și trebuie să se caracterizeze prin servicii publice de calitate ca mijloc de realizare a binelui comun. Codul administrativ conține principii generale care reprezintă adevărate instrumente juridice utile atât pentru cetățeni, cât și pentru și funcționarii publici. Autoarea s-a mai referit la tipurile de răspundere în dreptul administrativ, inconsistențele transpunerii în practică a acestei instituții și necesitatea perfecționării ei.

D-na lect. univ. dr. **Elisabeta-Mariana Boțian**, în lucrarea: „*Procedurile speciale în administrarea justiției penale*”, s-a referit la sistemul actual al procedurilor speciale consacrate de dreptul procesual penal, unele criterii de sistematizare a acestora, punând accent pe acele proceduri nou reglementate în C. pr. pen., evidențiind efectele pozitive constatate în practica judiciară, dar și minusurile ori insuficiența reglementare a unora dintre ele, ceea ce are ca efect lipsa de eficiență practică, în ciuda intenției exprimate la nivel declarativ (procedura contestației privind durata procesului penal) ori prelungirea duratei de desfășurare a procesului penal, contrara principiilor afirmate în expunerea de motive la C. pr. pen. (procedura de confiscare sau desființare a unui înscris). A fost eliminată din Cod procedura de urmărire și judecare a infracțiunilor flagrante, preferându-se de către legiuitor, alte proceduri **care însă pot fi utilizate numai în condițiile asumării de către suspect sau inculpat, a vinovăției în comiterea faptelor.**

În prezentarea lucrării „*Este recursul o cale de atac echitabilă în litigiile referitoare la raportul de serviciu al funcționarului public?*” dl. drd. **Bogdan Ionuț Cozgară** a analizat aspecte privitoare la litigiile izvorâte din raporturile de serviciu și raporturile de muncă, în condițiile în care funcționarii publici au prerogative de putere publică, iar personalul contractual are doar rolul de realizare a activității, fără a dispune de acest tip de prerogative. A fost evidențiată distincția dintre categoriile de funcții publice, raportul între funcția publică și autoritatea în cadrul căreia se exercită aceasta, ceea ce are drept consecință nașterea unor raporturi de drept administrativ, nu de muncă. În acest context au fost analizate: **regimul juridic al acestor litigii, competența materială și teritorială de soluționare a cauzelor, regulile procedurale implicate, caracterul executoriu sau non-executoriu al hotărârilor pronunțate, căile de atac, sistemul motivelor de recurs.** Prelegerea a fost încheiată cu prezentarea unor **elemente de drept comparat** din domeniu.

D-na drd. **Paraschiva-Nina Gogescu**, în lucrarea „*Buna guvernare a administrației publice prin prisma jurisprudenței instanțelor de contencios administrativ – un deziderat realizat?*”, a analizat **principiul bunei guvernări**, prin caracteristicile pe care le presupune acesta: eficiență, transparență și responsabilitate. Consideră autoarea că în legislația română acest principiu nu este consacrat legislativ, însă este menționat în Carta drepturilor fundamentale ale UE și Carta Albă a bunei guvernări europene. Apreciază că **se impune preluarea și definirea acestui principiu în legislația națională**, cu atât mai mult cu cât instanțele de contencios administrativ au manifestat un rol important în promovarea sa, iar **jurisprudența acestor instanțe a cristalizat un standard al bunei guvernări**, mai ales în ceea ce privește aspectele legate de nemotivarea actelor administrative, proporționalitatea în evaluarea unei bune guvernări, necesitatea transparenței și satisfacerii interesului public.

În lucrarea „*Aspecte de ordin doctrinar privind reglementarea de lege lata, în România, a răspunderii contravenționale a funcționarilor publici*” drd. **Iacob-Cătălin Marcu** a analizat în principal condițiile generale de angajare a răspunderii contravenționale a funcționarului public (fapta să fi fost săvârșită în timpul serviciului și să aibă legătură cu serviciul), compatibilitatea acestei forme de răspundere cu aceea a răspunderii disciplinare (posibilitatea unui cumul a acestor două tipuri de răspundere, gravitatea și natura sancțiunilor aplicabile), conținutul legal al contravenției (**excesiva utilizare a normelor de trimitere în Codul administrativ, cu efectul lipsei de previzibilitate a normelor**, paralela cu distincția realizată în

dreptul penal între infracțiunile cu conținuturi alternative și acelea cu conținut alternativ), precum și la subiectul activ al acestor contravenții (evidențiind opiniile conturate: autoritatea publică ca subiect activ, respectiv conducătorul autorității publice ca subiect activ al contravenției).

D-na drd. **Adriana Iulia Onica**, în lucrarea „*Principiul tratamentului egal în contextul dreptului la bună administrare. O analiză doctrinară și jurisprudențială*” a abordat principiul tratamentului egal în contextul dreptului la o bună administrare, consacrat prin Carta drepturilor fundamentale a UE. Consideră autoarea că se impune **urgentarea adoptării Codului de procedură administrativă**, ceea ce va îmbunătăți activitatea funcționarilor publici, cu consecința mai bune motivări a actelor administrative, respectiv a reducerii ponderii motivării contradictorii a acestora. A mai evidențiat importanța tratamentului egal, ca drept fundamental la o bună administrare fără privilegii sau discriminări și a făcut unele **propuneri concrete la modul de aplicare a acestui principiu în domeniul achizițiilor publice**: participanții să fie tratați în același mod, fără diferențe, să existe transparență și reciprocitate. În final, s-a referit la jurisprudența CJUE în domeniu, prin analizarea concretă a unor cauze și a impactului lor asupra jurisprudenței naționale și actului de reglementare.

D-na asist. univ. dr. **Ioana Păcurariu** a prezentat lucrarea „*Aspecte teoretice și practice vizând obligația sesizării organelor de urmărire penală de către persoanele cu funcție de conducere în cadrul unei autorități a administrației publice, în lumina art. 291 C. pr. pen.*” în care a analizat modul de reglementare a obligației pe care o are orice persoană cu funcție de conducere din cadrul unei instituții sau autorități publice de a sesiza de îndată organele de urmărire penală ori de câte ori a luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni în cadrul structurii în care își desfășoară activitatea. Autoarea a calificat astfel de sesizări obligatorii drept **denunțuri profesionale**, în lipsa cărora abținerea de la sesizare reprezintă infracțiunea de omisiune a sesizării. Obligația de a realiza sesizarea revine funcționarului public în calitatea sa de persoană fizică, doar acesta putând fi autor al infracțiunii, în timp ce autoritatea sau instituția în care acel funcționar public își desfășoară activitatea ar putea avea cel mult calitatea de instigator ori complice. Observă autoarea că, în timp ce art. 267 C. pen. – care incriminează omisiunea sesizării- descrie infracțiunea prin prisma obligației de a sesiza fapte prevăzute de legea penală, art. 291 C. pr. pen. se referă la obligația de a sesiza infracțiuni.

În prezentarea lucrării cu tema „*Principiul cooperării loiale – garanție a îndeplinirii rolului administrației publice, a bunei funcționări a societății și a realizării efective a drepturilor și libertăților fundamentale*, autoarea drd. **Mirela Monica Perjaru** a subliniat, cu exemple concrete, practici defectuoase întâlnite în activitatea administrației publice și a celei judiciare, cum sunt: lipsa efectivă a răspunsului la cereri ori petiții sau răspunsuri incomplete ori trimise cu întârziere, conduitele abuzive din administrația publică, tergiversarea nejustificată a soluționării cererilor de acordare/redobândire a cetățeniei române, lipsa de reacție a Guvernului în adoptarea reglementărilor necesare pentru achiziționarea de acțiuni în limita a 8% din capitalul social al SC Petrom SA, întârzierile excesive în ceea ce privește soluționarea litigiilor având ca obiect încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale. Cooperarea loială este consacrată constituțional prin intermediul principiului separației puterilor în stat și implică, în opinia autoarei, onestitate, deschidere și angajament reciproc. **În cadrul specific al administrației publice, acest principiu al cooperării loiale trebuie să se manifeste prin realizarea corespunzătoare a atribuțiilor legale, cooperarea loială dintre autorități și față de cetățean, evitarea excesului de declinări de competență între instituții, respectiv o conduită loială din partea cetățeanului în calitate de beneficiar al actului administrativ.**

D-na asistent univ. drd. **Bianca Aron (Plăcintă)** a prezentat în lucrarea sa „*Regionalizarea administrativă: obstacole juridice în aplicarea unei politici publice de anvergură*”, principalele

impedimente aflate în calea regionalizării țării, afirmând că **barierele sunt de natură constituțională, legislativă și instituțională**. Regionalizarea administrativă reprezintă o reformă structurală administrativă așteptată în vederea eficientizării atragerii de fonduri europene pentru dezvoltare, iar pentru a realiza această reformă consideră autoarea că se impune în primul rând **modificarea Constituției României în sensul înlocuirii județului ca unitate administrativ-teritorială cu regiunea**, dar și adoptarea unui set coerent de reglementări. Nu în ultimul rând, consideră că redistribuirea puterii publice conduce la pierderea influenței, ceea ce explică lipsa de voință politică. Consecințele întâzierii acestei reforme pot fi observate în frânarea vitezei de dezvoltare, în condițiile insuficienței absorbției a fondurilor, capacitate întârziată de reacție. Se cuvine a sublinia în acest context, importanța preluării adaptate a unor modele europene de succes, consolidarea structurilor interjudețene actuale, dar și o reformare a viziunii asupra statului.

În concluzie, lucrările prezentate au adus în atenția participanților unele probleme teoretice și practice, de strictă actualitate, referitoare la impactul dreptului public asupra guvernării și administrării țării, reflectat în doctrină și jurisprudență, rezultatele fiind concretizate inclusiv în propuneri argumentate de *lege ferenda*. Distinct de autorii comunicărilor științifice, la lucrările sesiunii științifice au luat parte și alți participanți, respectiv dr. Marius-Cristian Cătană, dl. Nicolae Ciprian Tarcea, care s-au implicat activ în dezbateri, prin prisma experienței lor științifice și profesionale.

Sesiunea de comunicări științifice s-a încheiat cu concluzii finale, care au fost urmate de Adunarea generală a Institutului de Științe Administrative „Paul Negulescu”, ocazie cu care i s-a analizat activitatea și au fost admiși noii membri ai acestuia.

Raportor general
Prof. univ. dr. **Emilia Lucia CĂTANĂ**